

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 118-0-Рев-08-000 499
Бања Лука, 04.3.2010. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Стаке Гојковић, као предсједника вијећа, Виоланде Шубарић и Златка Куленовића, као чланова вијећа, у правној ствари тужитељице Н.О. рођ. Ћ., кћери Х. из Т., Улица ..., коју заступа Ј.Х., адвокат из Б., Улица ..., против тужених Општине Б. и РС, које заступа Правобранилаштво Републике Српске Бања Лука – Сједиште замјеника у Добоју, ради накнаде штете, в.спора 63.917,50 КМ, одлучујући о ревизији тужитељице против пресуде Округног суда у Добоју број 013-0-Гж-06-000 568 од 14.12.2007. године, на сједници одржаној 04.3.2010. године донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Дервенти број П-179/05 (1547) од 02.6.2006. године обавезују се тужене Општина Б. (даље: првотужена) и Република Српска (даље: друготужена) да као солидарни дужници тужитељици саграде породичну зграду површине 48 м² и монтажну гаражу габарита 4x2,5 м на грађевинском земљишту на којем тужитељица има право првенства ради грађења означеног са кч. 654/2 уписаном у пл. бр. 3229 к.о. Б. или да јој на име имовинске штете за порушене објекте исплате износ од 26.885,00 КМ, те да јој надокнаде трошкове парничног поступка у износу од 6.287,50 КМ. Одбијен је преостали захтјев тужитељице као неоснован.

Другостепеном пресудом Округног суда у Добоју број 013-0-Гж-06-000 568 од 14.12.2007. године жалба тужених се дјелимично усваја, првостепена пресуда преиначава у досуђујућем дијелу тако што се тужитељица одбија у цјелости са тужбеним захтјевом у односу на тужену Републику Српску, као и са захтјевом да се тужене солидарно обавезу да тужитељици на грађевинском земљишту на којем је имала право првенства ради грађења означеном са кч. 654/2 уписаном у пл. бр. 3229 к.о. Б., саграде породичну зграду површине 48 м² и монтажну гаражу габарита 4x2,5 м, а досуђени износ накнаде материјалне штете коју јој је тужена Општина Б. дужна исплатити снизује са 26.885,00 КМ на износ од 5.861,00 КМ, те трошкови парничног поступка са износа од 6.287,50 КМ на износ од 566,00 КМ, док се у осталом дијелу жалба одбија и побијана пресуда потврђује.

Благовремено изјављеном ревизијом тужитељица побија другостепену пресуду у дијелу којим је жалба тужених усвојена и одбијен њен тужбени захтјев, због повреда одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права, с приједлогом да се пресуда у побијаном дијелу преиначи тако да се жалба тужених одбије и у цјелини потврди првостепена пресуда.

У одговору на ревизију тужене предлажу да се ревизија као неоснована одбије.

Ревизија није основана.

Предмет спора у овој парници је захтјев тужитељице да јој тужене саграде породичну зграду површине 48 м² и монтажну гаражу габарита 4x2,5 м на грађевинском земљишту на којем тужитељица има право првенства ради градње означеном као кч. 654/2 уписаном у п.л. 3229 к.о. Б. или да јој на име накнаде материјалне штете за порушене објекте исплате износ од 29.947,50 КМ, да јој на име накнаде штете по основу губитка кућне интиме и комоције исплате износ од 15.000,00 КМ и на име материјалне штете за уништени намјештај износ од 20.000,00 КМ.

Наконведеног поступка првостепени суд је утврдио: да је тужитељица уписана као посједник кч. 654/2 „Двориште“ кућа и зграда површине 48 м² и двориште површине 23 м² са 1/1 дијела; да је Влада РС Министарство за ... из Б.Л. актом број Ц1-497/97 од 14.4.1997. године покренула иницијативу за уређење простора градова и насеља којом је наложила општинским органима за послове грађења да покрену поступак рушења свих објеката који угрожавају безбједност грађана (на начин како је прописано у члановима 117. и 118. Закона о уређењу простора - („Службени гласник Републике Српске“ број 19/96); да је рјешењем Секретаријата за ... број 07-111-33/17-98 од 18.5.1998. године наложено рушење оштећеног стамбеног објекта на кч. 654/2 к.о. С.Б. у Улици ... означеног као власништво Х.Ћ., оца тужитељице (неспорно је да се ради о кући власништво тужитељице), након што је комисија првотужене записнички констатовала да је преостали објекат дана 26.2.1998. године у таквом стању да мора бити срушен и да преостала вриједност објекта износи 6.450 ДМ; да је тужитељица за рушење објеката сазнала најкасније 1999. године и да је дана 23.10.2000. године поднијела пријаву Дому за ... о кршењу људских права те да је Комисија за ... при Уставном суду БиХ дана 10.9.2004. године усвојила ову пријаву, утврдила повреду права из члана 6. ст. 1. Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода, члана II (2) (б) Споразума о људским правима, члана 1. Протокола број 1. уз Европску конвенцију и да се тужитељица предметном тужбом за накнаду штете обратила суду 07.10.2005. године.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд закључује да је тужитељица активно легитимисана у овој парници, као власник порушеног објекта, да су тужене пасивно легитимисане из разлога што је њиховим радњама дошло до рушења и уклањања објекта власништво тужитељице неутврђеног дана 1998. године и да су неосновани приговори застаре и приговор пресуђене ствари које су тужене истицале током овог парничног поступка. Налази да је подношењем пријаве Дому за ... 2000. године прекинута застарјелост

потраживања тужитељице, а досуђени новчани износ од Дома за ... при Уставном суду БиХ да је само иницијални износ накнаде штете, а не пуни и адекватни износ накнаде штете, да су тужене одговорне за накнаду предметне штете тужитељици темељем одредби члана 172. ст. 1. у вези са чланом 154. ст. 1. и чланом 186. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“ број 29/78 до 57/89 и „Службени гласник РС број 17/93 до 3/96, даље: ЗОО), те чланом 17. ст. 1. Устава Републике Српске, па дјелимично усваја захтјев за накнаду штете као у изреци првостепене пресуде. Одбија као неоснован захтјев за накнаду по основу губитка кућне интима и комоције и материјалне штете за оштећени намјештај, налазећи да у том дијелу тужитељица није доказала основаност захтјева.

Одлучујући о жалби тужених другостепени суд прихвата као правилна чињенична утврђења и правни закључак првостепеног суда да је рок застарјелости потраживања тужитељице прекинут подношењем пријаве тужитељице Комисији за ... 2000. године, која је одлуку донијела 2004. године. Налази да је тужбени захтјев неоснован у односу на друготужену јер она није одговорна за рад органа првотужене, чијим радњама је проузрокована штета тужитељици, па захтјев у односу на ову тужену одбија. У односу на првотужену снижава досуђену накнаду штете за порушени објекат на 5.861,00 КМ, колико је процијењена тржишна вриједност оштећеног објекта тужитељице у вријеме рушења према налазу вјештака З.П.

Ревизија тужитељице није основана из слиједећих разлога:

Тужени су током првостепеног поступка и у жалби оспоравали тужбени захтјев у овој парници, између осталог, и приговором застарјелости потраживања тужитељице.

Грађевински објекти власништво тужитељице изграђени на кч. 654/2 уписаној у пл.3229 к.о. Б. срушени су неутврђеног дана 1998. године на темељу рјешења Секретаријата за ... Б. број 07-111-33/17-98 од 18.5.1998. године којим је наложено њихово рушење. Тужитељица је за наступање штете незаконитим рушењем објекта и њен обим сазнала најкасније 1999. године (саслушана као парнична странка изјавила је да је 1998. или 1999. године сазнала за наведену чињеницу – записник са рочишта за главну расправу од 04.4.2006. године). Од дана сазнања за штету и учиниоца тужитељици почиње тећи трогодишњи рок застарјелости потраживања за накнаду штете прописан одредбом члана 376. ст. 1. ЗОО.

Тужитељица је дана 23.10.2000. године поднијела пријаву о кршењу људских права Дому за ... БиХ, која по оцјени овога суда не прекида ток застарјелости потраживања тужитељице за накнаду штете према одредби члана 388. ЗОО из разлога што је том законском одредбом прописано да се застаријевање прекида подношењем тужбе и сваком другом повјериочевом радњом предузетом против дужника пред судом или другим надлежним органом у циљу утврђивања, обезбјеђења или остварења потраживања.

Према одредби члана 2. Анекса VI Оквирног споразума за мир у БиХ, Дом за ... је дио Комисије за ..., а према члану 2. и 8. тога Анекса надлежан је за

утврђење наводних или очигледних повреда људских права и наводну или очигледну дискриминацију у уживању тих права. У поступку утврђивања наведених повреда људских права Дом је овлаштен да донесе одлуку која садржи кораке које ће тужена страна предузети у исправљању повреде, а према члану 11. поменутог Анекса та одлука може садржавати и новчану накнаду.

Стога Дом за ... због своје правне природе и прописаних надлежности, по оцјени овога суда, није надлежан орган из одредбе члана 388. ЗОО, обзиром да се пред њим, према напријед наведеном, не утврђује, не обезбјеђује и не остварује потраживање накнаде штете. Ово произлази и из Одлуке Комисије за ... при Уставном суду БиХ у предмету тужитељице ЦХ/00/5964 у којој се није одлучивало о одговорности тужених за накнаду штете (што је основ парнице за накнаду штете), већ о новчаној компензацији за рушење куће у износу од 10.000,00 КМ и нематеријалној штети због кршења права у износу од 3.000,00 КМ. Зато је погрешан закључак нижестепених судова да је ове износе Комисија за људска права додијелила тужитељици „само као иницијални износ накнаде штете, а не пуни адекватни износ накнаде штете“.

Због наведеног, покретање и вођење поступка код Дома за ... (касније Комисије за ...) није произвело правно дејство из члана 388. ЗОО и није прекинуло застарјелост захтјева за накнаду штете, како погрешно закључују нижестепени судови. Зато доношењем одлуке Комисије рок застарјелости потраживања тужитељице за накнаду штете није почео тећи изнова у смислу одредбе члана 392. ст. 1. истог закона.

У конкретном случају тужитељица је, за штету и штетника сазнала 1999. године, па је до подношења предметне тужбе првостепеном суду 07.10.2005. године несумњиво протекао трогодишњи рок застарјелости из одредби члана 376. ст. 1. ЗОО. Како је међу странкама неспорно да је предметна штета настала у мају 1998. године, а тужба за накнаду те штете суду поднесена 07.10.2005. године, произлази да је у конкретном случају протекао и објективни петогодишњи рок застарјелости из одредбе члана 376. ст. 2. ЗОО.

Зато је правилна примјена материјалног права налагала усвајање као основаног приговора застарјелости којег су тужене истицале током поступка и у жалбеном поступку, те одбијање као неоснованог тужбеног захтјева тужитељице из разлога што у смислу одредбе члана 360. ст. 1. ЗОО застарјелошћу престаје право да се захтијева испуњење обавезе.

Из садржаја тужбеног захтјева тужитељице у предметној парници произлази да је тражила накнаду материјалне штете на два начина и то успостављањем ранијег стања какво је било прије настале штете (изградња породичне куће и гараже), а уколико то тужене не учине да јој исплате новчану накнаду материјалне штете у висини укупно настале штете. Овако постављен тужбени захтјев је захтјев за накнаду штете коју прописују став 1. и 2. члана 185. ЗОО. Стога је правилном примјеном одредаба ЗОО које регулишу питање накнаде штете, укључујући и одредбе које прописују застарјелост потраживања те накнаде, тужбени захтјев требало је одбити и у дијелу који се односи и на успоставу ранијег стања какво је било прије настале штете из истих разлога као и захтјев за новчану накнаду те штете.

Из изложеног произлази да из разлога наведених у образложењу ове ревизионе одлуке нису основани ревизиони наводи којим тужитељица оспорава правилност и законитост другостепене пресуде у дијелу којим је њен захтјев одбијен, па је ревизију тужитељице ваљало одбити и одлучити као у изреци на темељу одредби члана 248. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“ број 58/05, 85/03, 74/05, 63/07 и 49/09).

Предсједник вијећа
Стака Гојковић

За тачност отправака овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић